

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HÀ NỘI**

**ĐỀ CHÍNH THỨC
(Đề có 02 trang)**

KỶ KIỂM TRA KHẢO SÁT LỚP 12 THPT NĂM 2019
Bài kiểm tra môn: NGỮ VĂN
Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian phát đề

Mục tiêu:

Kiến thức: Kiểm tra mức độ đạt chuẩn kiến thức của học sinh cụ thể như sau:

- Kiến thức làm văn, tiếng Việt
- Kiến thức văn học: Tác giả, tác phẩm.
- Kiến thức đời sống.

Kĩ năng:

- Kĩ năng đọc hiểu văn bản.
- Kĩ năng tạo lập văn bản (viết đoạn văn nghị luận xã hội, viết bài văn nghị luận văn học).

I. ĐỌC HIỂU (3 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

“14.7 [69]

Hôm nay là ngày sinh của ba, mình nhớ lại ngày đó giữa bom rơi đạn nổ. Mỗi hôm qua một tràng pháo bắt ngờ đã giết chết năm người và làm bị thương hai người. Mình cũng nằm trong làn đạn lửa của những trái pháo cực nặng ấy. Mọi người còn chưa qua cái ngạc nhiên lo sợ. Vậy mà mình vẫn như xưa nay, nhớ thương, lo lắng và suy tư đề nặng trong lòng. Ba má và các em yêu thương, ở ngoài đó ba má và các em làm sao thấy hết được cuộc sống ở đây. Cuộc sống vô cùng anh dũng, vô cùng gian nan, chết chóc hi sinh còn dễ dàng hơn ăn một bữa cơm. Vậy mà người ta vẫn bền gan chiến đấu. Con cũng là một trong muôn nghìn người đó, con sống chiến đấu và nghĩ rằng mình sẽ ngã xuống vì ngày mai của dân tộc. Ngày mai trong tiếng ca khải hoàn sẽ không có con đâu. Con tự hào vì đã dâng trọn đời mình cho Tổ quốc”.

(Trích **Nhật ký Đặng Thùy Trâm**,

NXB Hội Nhà văn, 2016, tr. 160)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Những từ ngữ, hình ảnh nào trong đoạn trích thể hiện sự ác liệt của chiến tranh? (thông hiểu)

Câu 2. Trong đoạn trích, nỗi nhớ thương của người viết hướng đến những ai? Tình cảm đó cho thấy tác giả nhật ký là người như thế nào? (thông hiểu)

Câu 3. Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong câu văn sau: “Cuộc sống vô cùng anh dũng, vô cùng gian nan, chết chóc hi sinh còn dễ dàng hơn ăn một bữa cơm”. (thông hiểu)

Câu 4. Suy nghĩ của anh (chị) về dòng tâm sự của nữ liệt sĩ, bác sĩ Đặng Thùy Trâm: “Con cũng là một trong muôn nghìn người đó, con sống chiến đấu và nghĩ rằng mình sẽ ngã xuống vì ngày mai của dân tộc”. (vận dụng)

II. LÀM VĂN (7 điểm)

Câu 1. (2 điểm) (vận dụng cao)

Từ nội dung được gợi ra ở phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của bản thân về thế hệ thanh niên trong những tháng năm “bom rơi đạn nổ”.

Câu 2 (5 điểm)(vận dụng cao)

Về bài thơ “Sóng” của nhà thơ Xuân Quỳnh, có ý kiến nhận xét: “Đó là những vần thơ thể hiện một tình yêu vừa rộng mở, lớn lao lại vừa thân thương, gần gũi”.

Anh/chị hãy phân tích hai đoạn thơ sau để làm sáng tỏ nhận định trên:

... “Ôi con sóng ngày xưa

Và ngày sau vẫn thế

Nỗi khát vọng tình yêu

Bồi hồi trong ngực trẻ

...

Ôi con sóng nhớ bờ

Này đêm không ngủ được

Lòng em nhớ đến anh

Cả trong mơ còn thức”.

(Trích Sóng, Xuân Quỳnh, Ngữ Văn 12, tập 1,

NXB Giáo dục Việt Nam, 2018. Tr. 155)

-----HẾT-----

<p>I. ĐỌC HIỂU</p>	<p>Câu 1. *Phương pháp: Đọc, tìm ý *Cách giải: Những từ ngữ hình ảnh thể hiện sự ác liệt của chiến tranh: - Bom rơi đạn nổ. - Một tràng pháo bắt ngờ giết chết năm người và làm bị thương hai người. - Minh cũng nằm trong làn đạn lửa của những trái pháo cực nặng ấy. - Chết chóc hi sinh còn dễ dàng hơn ăn một bữa cơm.</p> <p>Câu 2. *Phương pháp: Phân tích, tổng hợp *Cách giải: - Nỗi nhớ thương của người viết hướng đến ba má và các em, những người đã hi sinh xương máu Tổ quốc và hướng tới chính cả bản thân mình (khi nghĩ rằng mình cũng đứng trong hàng ngũ những người sẽ hi sinh, dâng trọn đời mình cho Tổ quốc) - Tình cảm đó cho thấy tác giả nhật ký là người giàu tình cảm, suy tư và dũng cảm hi sinh vì độc lập của Tổ quốc.</p> <p>Câu 3. *Phương pháp: Phân tích, tổng hợp *Cách giải: - Biện pháp tu từ so sánh: “<i>Chết chóc còn dễ dàng hơn ăn một bữa cơm</i>”. - Tác dụng: Nhấn mạnh sự ác liệt của chiến tranh, tố cáo tội ác của giặc và cho thấy nguy hiểm lurking rập xung quanh con người, từng giờ từng khắc.</p> <p>Câu 4. *Phương pháp: Phân tích, tổng hợp *Cách giải: Đồng tâm sự của bác sĩ Đặng Thùy Trâm cho thấy: - Nữ liệt sĩ chấp nhận cái chết, thậm chí tự hào vì được đứng trong hàng ngũ chiến đấu bảo vệ Tổ quốc, vì ngày mai của dân tộc. - Vượt qua nỗi sợ về cái chết, đó là sự vươn lên, noi gương những người đi trước, kiên cường dũng cảm để bền chí chiến đấu. - Qua đây ta thêm khâm phục và biết ơn những người chiến sĩ đã hi sinh vì Tổ quốc. Đồng thời, lòng tâm sự này cũng như một lời nhắc nhở thế hệ trẻ chúng ta trong hôm nay: được sống ở thời bình không còn phải nghe tiếng bom rơi đạn nổ, có nhiều điều kiện để phát triển và dựng xây Tổ quốc; vậy hãy sống làm sao cho xứng đáng với thế hệ cha anh, đừng “sống hoài, sống phí”.</p>
<p>II. LÀM VĂN</p>	<p>Câu 1: Phương pháp: Phân tích, lý giải, tổng hợp Cách giải: a. Yêu cầu về hình thức: - Đoạn văn trình bày đúng hình thức một đoạn văn khoảng 200 chữ. - Luận điểm rõ ràng, lí lẽ thuyết phục, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu... b. Yêu cầu về nội dung:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giới thiệu vấn đề • Giải thích vấn đề <p>Thế hệ thanh niên trong những năm “bom rơi đạn nổ” là thế hệ thanh niên trong thời kì chiến tranh một thế hệ anh dũng của Tổ quốc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Phân tích, bàn luận vấn đề <p>* Biểu hiện: Biểu hiện của lòng dũng cảm và sự anh dũng của thế hệ thanh niên trong những năm “bom rơi đạn nổ”:</p>

- Họ tham chiến bằng tấm lòng nhiệt huyết, trẻ trung, lạc quan.
- Họ tham chiến bỏ lại sau lưng mọi mối tình cảm ràng buộc, mọi ước mơ riêng, lí tưởng hoài bão riêng.
- => Khi Tổ quốc vẫy gọi, họ sẵn sàng khoác ba lô lên đường với lý tưởng “Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh”.
- * Chứng minh:
  - Những tấm gương trong văn học: Người lính nông dân trong *Đồng chí*, người lính trẻ trong *Bài thơ về tiểu đội xe không kính*, hay *Đất nước* – Nguyễn Đình Thi, những nữ thanh niên xung phong trong *Những ngôi sao xa xôi* – Lê Minh Khuê,...
  - => Đó đều là những tấm gương của thế hệ trẻ đã đi vào văn học.
  - Những tấm gương đời thực: Nguyễn Văn Thạc, Đặng Thùy Trâm, Lâm Thị Mỹ Dạ,...
- * Bình luận:
  - Thế hệ trẻ thanh niên trong những năm “bom rơi đạn nổ” là những con người dũng cảm, họ ra đi nghĩa lớn. Dù cuộc sống khó khăn gian khổ, thậm chí phải đối mặt với những hiểm nguy, thậm chí là cái chết nhưng họ không hề chùn bước. Những tấm gương, những tên tuổi ấy đã làm nên bộ tượng đài bất tử, tô điểm cho màu cờ của Tổ quốc.
  - Thế hệ trẻ thanh niên thời chống Pháp chống Mỹ được tôi luyện và có được thành tựu rực rỡ như vậy, không lẽ gì thế hệ trẻ hôm nay không noi gương tiến bước để xây dựng đất nước vững mạnh giàu đẹp.
  - Liên hệ bản thân: Bài học nhận thức và hành động.

Câu 2:

Phương pháp: Phân tích, lý giải, tổng hợp

Cách giải:

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm, trích dẫn ý kiến

- Xuân Quỳnh là gương mặt nổi bật của nền thơ Việt Nam hiện đại, là nhà thơ của hạnh phúc, tình yêu.
- Thơ Xuân Quỳnh là tiếng lòng của một tâm hồn phụ nữ nhiều trắc ẩn, vừa hồn nhiên tươi tắn, vừa chân thành đằm thắm và luôn da diết trong khát vọng về hạnh phúc bình dị đời thường.
- *Sóng* (1967) là bài thơ đặc sắc viết về tình yêu, tiêu biểu cho phong cách thơ Xuân Quỳnh, in trong tập *Hoa dọc chiến hào* (1968). Hai đoạn thơ trên thể hiện xúc động khát vọng về hạnh phúc bình dị đời thường của Xuân Quỳnh.
- Về bài thơ *Sóng* của nhà thơ Xuân Quỳnh, có ý kiến nhận xét: *Đó là những vần thơ vừa thể hiện một tình yêu rộng mở, lớn lao lại vừa thân thương, gần gũi* - một tình yêu với khát khao được yêu cháy bỏng và những cung bậc trong tình yêu mà dường như ai cũng trải qua. Hai đoạn thơ trên thể hiện xúc động khát vọng về hạnh phúc bình dị đời thường của Xuân Quỳnh.

- Phân tích hai khổ thơ

Tác giả mượn hình “sóng” để ẩn dụ cho hình tượng “em” nhằm diễn tả những cung bậc, những trạng thái trong tình yêu.

*Khổ thơ thứ nhất:

- Nhà thơ khẳng định: tình yêu mãi mãi là khát vọng của tuổi trẻ, nó làm bồi hồi, xao xuyến rung động trái tim của lứa đôi, của con trai con gái, của em và anh
- Hai câu thơ đầu, từ “Ôi!” cảm thán là nỗi thổn thức của trái tim yêu. Nghệ thuật đối lập “ngày xưa” – “ngày sau” càng làm tôn thêm nét đáng yêu của sóng, khẳng định sự trường tồn vĩnh cửu của tình yêu. Sóng là thế muôn đời vẫn thế vẫn “dữ dội ồn ào” vẫn “dịu êm lặng lẽ” như tình yêu tuổi trẻ có bao giờ đứng yên.
- Hai câu thơ sau, nhà thơ khẳng định tình yêu luôn song hành với tuổi trẻ: “Nỗi khát vọng tình yêu/ Bồi hồi trong ngực trẻ” => tuổi trẻ sinh ra là để yêu và được yêu, Xuân Quỳnh đã thấu hiểu và diễn tả điều đó một cách tự nhiên và chân thành.

*Khổ thơ thứ hai:

- Tác giả mượn hình tượng sóng để diễn tả nỗi nhớ da diết, cháy bỏng trong tình yêu.
- Nỗi nhớ da diết, giày vò: bao trùm mọi không gian, hiện diện cả tầng sâu lẫn bề rộng “dưới lòng

sâu, trên mặt nước”, choán ngập cả vũ trụ bao la “Dầu xuôi về phương Bắc/ Dầu ngược về phương Nam”.

- Nỗi nhớ mãnh liệt, khắc khoải, triền miên, giày vò thao thức theo thời gian từ ngày sang đêm, mọi lúc mọi nơi như những con sóng triền miên, dào dạt, không bao giờ ngưng lặng; nỗi nhớ tồn tại trong cả ý thức và cả tiềm thức: “Ôi con sóng nhớ bờ/ Ngày đêm không ngủ được/ Lòng em nhớ đến anh/ Cả trong mơ còn thức”

- Cảm xúc vô cùng phong phú: có khi được bộc lộ trực tiếp, có khi bộc lộ gián tiếp để diễn tả nỗi nhớ vô biên tuyệt đích của một tình yêu chân thành, mãnh liệt.

➤ Qua hai khổ thơ trên, ta thấy những vần thơ của “Sóng” dạt dào tình yêu rộng mở, thân thương và gần gũi. Đó là khát khao được yêu thương chân thành và nỗi nhớ da diết, cháy bỏng của một tâm hồn yêu đương mãnh liệt.

• Tổng hợp, đánh giá giá trị nội dung và đặc sắc nghệ thuật

- Giá trị nội dung:

Qua hai hình tượng sóng và em, tác giả đã giúp người đọc cảm nhận được những cung bậc tình cảm, tâm trạng và vẻ đẹp tâm hồn của người phụ nữ trong tình yêu vừa truyền thống vừa hiện đại; tình cảm vừa rộng mở, vừa thân thương gần gũi. Từ đó có những nhận thức đúng về một tình yêu đẹp, về những khát vọng hạnh phúc chân chính.

- Đặc sắc nghệ thuật:

+ Kết cấu song hành : Hai lớp nghĩa của hình tượng sóng đã tạo nên kết cấu song hành cho bài thơ: sóng và em lúc phân tách, soi chiếu vào nhau, lúc nhập hòa làm một.

+ Âm điệu của bài thơ: Là âm điệu của những con sóng ngoài biển khơi, lúc ào ạt dữ dội, lúc nhẹ nhàng khoan thai gợi ra âm điệu của những con sóng lòng với nhiều cung bậc, cảm xúc khác nhau, đồng điệu và hòa nhập với sóng biển.